

šolski svet naročil omenjeno knjigo za vse ljubljanske šole. — Se ugodil.

8. Zahvalo za podporo bolni mariborski tovarišici izreka uč. društvo za Maribor in bliž. okolico.

9. Čestitke k 60 letnici poverjenikovemu namestniku tov. Antonu Gnsu izreka več okrajnih društev, kar se vzame na znanje.

10. Razni predlogi okrajnih društev se izročijo posameznim odsekom v razpravo in sklepanje.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO ima svoj občni zbor 15. februarja 1923 ob polu 9. dopoldne na Prevaljah. Spored: Zapisnik zadnjega zborovanja. Poročilo o seji širjega sosveta. O šolskih in ljudskih knjižnicah (Kuhar, Mihev). Naše materialno vprašanje. Dobra knjiga o domoznanstvu (Košir). Poročilo funkcionarjev. Volitev novega odbora. Članarina za leto 1923.

+ Š KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 17. februarja 1923 ob deseti uri dopoldne v šolskem poslopju v Domžalah. Dnevni red: 1. Zapisnik in tajniškovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Poročilo o seji širjega sosveta v Ljubljani. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. Zaradi kosila se je prijaviti tovarišu Tomo Petrovcu, nadučitelju v Jaršah pri Domžalah.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNIŠKI OKRAJ je zborovalo 11. novembra na Vidmu in 9. decembra v Brežicah. Zborovanji sta bili obakrat v polnem številu obiskani. — Prvo zborovanje se je dopolnilo s sledečimi resolucijama, ki so jih predlagali tov.: Jamšek, Bregant, Bohinec, Drnovšek:

1. Trdi se, da Brežiško-sevniško učiteljsko društvo pozivlja vodstvo organizacije, da ista doseže sistriranje odloka višjega šolskega sveta v Ljubljani z dne 18. avgusta 1922, br. 7817 glede izgovarjave trdega »l« iz sledečih razlogov:

1. Kar slovensko šolstvo obstoja, se je pri pouku izgovarjal pisani »l« kot tak. Čele generacije so se pričele pisniti slovenščini z izgovarjavo, ki se hoče sedaj odpraviti in velik del našega naroda sploh ne pozna drugačne izreke, kakor ono na »l«.

2. V resnici ne izgovarjajo nikjer med narodom pisanega »l« kot »w«, ampak kot »u«, izvemši kraje, kjer je v navadi čista izreka »l«-a.

3. Z na novo dekretirano izgovarjavo se prav nič ne približamo štokavščini, pač se pa nasprotno zelo oddaljimo od fonetične pisave svojih bratov — sohrzavljancev.

4. Pravilno čitanje po novi izreki zahteva od ljudskošolskega učenca takšno znanje etimologije, kakršnega mu osnovna šola pri najboljši volji ne more nuditi.

5. Ako bi bili tudi vsi lingvisti edini o pravilnosti dekretirane izreke, vendar ne vidimo nikake potrebe do izrevolucioniranja našega jezikovnega panka, faktično pa imamo tudi uglednih jezikoslovcev, ki se zavzemajo za dosedajno izgovarjavo; zato ne nikakor ne kaže vpeljati na hipotezi stoječega nauka, od katerega narod ne bi imel niti trohice koristi, pač pa bi zaradi nje potekla marsikatera solzica na pravopisne vaje ubogega šolarčka, preprosti narod pa bi jo po vrhu še smatral kot novotarijo, upejano na ukaz Srbov.

II. Šolska oblast se pozivlja, da posveti svojo pozornost Sevniškemu šolskemu okraju, v katerem se nahajajo šole z natrpanimi razredi z nad 100 učenci in v katerem eksistira že nad 40 let od bivšega Deželnega šolskega sveta v Gradcu ustanovljena šolska okolišja, ki pa sta še danes brez šol in, ki producirata leto za letom sramotno število analfabetov. Tako je bilo v minulem šolskem letu 238 šolodolžnih otrok brez pouka v teli dveh šolskih okoliših. Zaradi tega prednjači Sevniški okraj s 26% šolo neobiskujočih otrok.

III. Neobhodno potrebno je, da se vrši v tekočem šolskem letu skupna okrajna učiteljska konferenca za okraja Brežice in Sevnica in sicer tudi v slučaju, da bi se udeležnikom ob sedanjih razmerah dnevnice ne moglo nakazati. Društveni odbor naj stavi sporazumno s šolsko oblastjo na vzpored prihodnjega učiteljskega zborovanja volitev stalnega odbora, gospod okrajni šolski nadzornik se pa naproša, da izposluje sklicanje konference pri šolski oblasti.

IV. Ker se zahteva za vzprejem v učiteljske nižja srednja, odnosno popolna meščanska šola, je nujno potrebno, da se revidirajo učni načrti za učiteljske v smislu povišanja učenega smotra v posameznih glavnih predmetih. S priklopljenjem petega letnika bi doseglo ljudskošolsko učiteljsvo takšno izobrazbo, da bi mogli odpusti vsi poznejši izpiti, ki ovirajo učitelja pri njegovem delovanju, ga cepijo na razne kategorije ter so tudi skrivni na odtoku najboljših moči z vaških šol, ki imajo nalogo izobrazbe največjega in naizdravejšega dela našega naroda, onega dela, ki tvori graniten temelj državi in iz katerega črpajo vsi ostali stanoviti svojo silo in moč.

V. Ker se snujejo razne učiteljske stanovske organizacije izven okrajnih učiteljskih društev, katera so glasom pravil UJU poleg pokrajinskih poverjeništev edini legitimni deli naše organizacije, se vodstvo organizacije pozivlja, da prekine vsak stik z istimi, kakor tudi z vsakim, ki bi bil v istih organiziran ter podpira edino le sebi zveste člane. V nasprotnem slučaju bi znale biti gotove kategorije, ki so do sedaj največje žrtvovale skupnosti, prisiljene prevzeti obrambo svojih pravic in interesov v lastne roke potom novih organizacij, kar bi gotovo ugodno ne vplivalo na enotnost fronte.

VI. Da dobe tudi od prometa oddajene šole zadostno število učiteljske in da pride vendar enkrat pravica do veljave, se pozivlja vodstvo organizacije, da izposluje naredbo, glasom katere bo moral vsak začetnik(ca) po dovršenih troleitni praksi na višje organizirani šoli službovati vrsto let na samotnih šolah, na kar mu bo brezpogojno pot odprta v večje kraje in končno v mesta.

VII. Vedno bolj se širijo slučaj, da se stare, še moč silijo v pokoj, bodisi indirektno s preteriranjem, odnosno brskiranjem, bodisi z direktnimi akcijami. Brežiško-sevniško učiteljsko društvo odločno obsoja to krivično postopanje, ker naši stari zaslužni tovariši niso zaslužili takega ravnanja; ker nadalje primanjkuje na vseh koncih in krajih zlasti možkih učnih moči in ker se na ta način po nepotrebnem troši za pokojnine denar, ki bi se mogel uporabiti za zboljšanje našega socialnega stanja.

VIII. Ker je draginja po deželi celo večja kakor v mestih, se društvo izreka za odpravo draginskih razredov. Zaradi velike draginje so prišle zlasti tiste podeželske učiteljske rodbine v obupno stanje, ki širajo svoje otroke po mestnih šolah; zato se vodstvo organizacije poziva, da poskrbi v prvi vrsti za nje potom posebnih draginskih doklad.

IX. Organizacija se naproša, da se sklep skupščine na Bledu glede kadrskega roka učiteljev izpopolni tako, da se izposluje učiteljem, ki bi hoteli doslužiti kadrski rok v enem letu, primerni predjem, ki bi se pozneje vračal v nizkih mesečnih obrokih.

X. Brežiško-sevniško učiteljsko društvo obsoja nediscipliniranost tistih svojih članov, ki se niso držali navodil svoje organizacije povodom volitve zastopnikov učiteljskega v okrajni šolski svet sevniki.

XI. Na predlog tov. Drnovška se društvo pridruži resoluciji »Učiteljskega društva za vranski okraj« z dne 19. oktobra 1922.

+ OBČNI ZBOR BELOKRANJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA. Belokranjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 13. januarja 1923 na osemrazredni šoli v Črnomlju.

Že drugi smo se zbrali v tem šolskem letu — v prijaznem mestecu, a žal, da vsled neugodnega vremena mnogi niso mogli posejiti zborovanja.

Predsednik Barle otvoril občni zbor in izreče pohvalo tovarišici Premrov in Zavrsanovi, ki ju dalina nikdar ne ovira poseta, istotako našemu vrlému tovarišu Klemenčiču, ki se ni v blatu in snegu ustrašil 28 km dolge pešpoti.

Predsednik se v toplih besedah spominja umrlega tovariša Riharda Megušarja, nadučitelja v Podzemlju. 16. decembra l. 1922. je začel večer življenja možu, — neizprosne usode, kremenčije značaja, neupogljivega v svojih življenjskih idejah in nadvse požrtvovalnega na polju mladih, ukazanih duš. Pokojni ostanke kot učiteljski tovariš in delavec vsakemu učitelju-vzgojitelju lep vzor. Pogreba se je udeležilo nad 40 tovarišev. Ob odprtem grobu se je v imenu tovarišev poslovlil predsednik Barle, ki je v ganljivih besedah podal sliko njegovega plodnosnega delovanja. V počastitev spomina dragoga tovariša vstanejo navzoči z vzklikom: Trikrat Slava!!!

Predsednik poroča o seji širjega sosveta in pozivlja k solidarnemu nastopu pri volitvah v višji šolski svet.

Sklepe se, da društvo naroči »Narodno Prosveto«. Predlaga se, da se brezplačni eksplanari prepušči sodelnikom Učiteljskega Tovarisa. Tovariš Vigele prevzame vsakokratno poročilo o važnih dopisih v »Prosveto«.

Določa se članarina 120 Din, ki naj jo odtrgujejo šolski voditelji pri mesečni plači. Soglasno sprejeto!

Priporoča se brošura: Unifikacija in reformna osnovne nastave.

Tovariš predsednik poroča o zadevi nagrobnih spomenikov, katere je društvo postavljalo na grobove umrlih tovarišev. Ta zadeva se izroči v roke prihodnjemu predsedniku. Nato sledijo poročila tovarišice-tajnice Zonove in blagajnika Zalarja.

Preide se k volitvam novega odbora. Soglasno je bil izvoljen nov odbor, ki se je konstituiral sledeče: Predsednik: Barle. Blagajnik: Bogovič. Tajnica: Zavrsanova. Odborniki: Kos, Fabjanova, Vrežec. Namestniki: Golob, Gostiševa, Zalar.

Tovariš Bogovič nam je podal v svoji materinščini temeljito zasnovan referat: »Vzgojimo novo generacijo«, in sicer: Pogreške in mane sadašnje generacije in njihove posledice. Važnost nove generacije za našo državo! Kdor mora vzgojiti novi naraštaj, — šola! Vzgojna sredstva. Vilarno odobravanje je bilo tov. predavatelju v dokaz, da se vsi strinjamo z njegovimi preporodnimi idejami.

Prihodnje zborovanje se vrši 3. marca 1923. v Gradcu. Tovarišice) pozdravimo se polnočestvilo v našem svetišču, kjer osvežimo in obnavimo svoje misli, ki bodo zreli plod našega delovanja na vzgojslovnem polju!

+ OBČNI ZBOR ŠMARSKO - ROGAŠKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA se je vršil dne 17. januarja v Šmarju. Po pozdravu predsednika in sličnih običajnostih se preide na poročilo tov. Šumerja o seji širjega sosveta. V ubranih in jedrnatih besedah je orisal mučnost, ekspanzivnost in razveseljivo spravo poteka prevažnega debatiranja.

Nadalje je bilal nedoumnost nekaterih, ki ne ločijo šolske od politične oblasti ter organizacije. Navajal je konkretne slučaje, ki resnično dokazujejo nerazsodnost, neumevanje in nepoučnost gotovih naših udeležencev. Zato naj se vse zadeve reši potom organizacije ali pa društva.

Poročevalec je priporočeval našo mecenko »Učiteljsko tiskarno«, ki je finančni zdravnik »Zvončku« in »Popotniku«, a tudi mojsterski zidar zgradbe »Učiteljskega konvikta« in »Učiteljskega Doma«. Zato zahajamo k onim, ki se nas spominjajo!

Nadalje se je dotaknil vprašanja, kaj je z denarjem iz rezervnega sklada. Večkrat so se čuli vzkliki: kam izginja njega gmožnost denarna? A tov. Šumer nam je objasnili, čemu obstoja ta fond ni komu pomaga. V skrajni sili in nevarnosti se odpro vsem učiteljskim ponesrečencem, obubožancem, bolnim in onemoglim borna vrata nebogatega zaklada. Zato darujmo za naš rezervni fond, kajti vsakega čaka lahko za voglom nesreča.

Na seji širjega sosveta se je tudi sklenilo, da dobe »Nar. prosveto« samo agilni dopisniki »Učit. tovariša« in »Popotnika«, ne pa več predsedniki uč. društev. Zato bo naročilo naše društvo en izvod »Nar. prosvete« na ime tajnika Verka, ki bo poročal o nje vsebini.

Volitve so razpisane. Danes je stvar resnejša in važnejša nego kedaj prej. Meščanskošolsko učiteljsvo namiguje na bojkot. Torej sloga v organizaciji!

Informacije zastopnikom v višjem šolskem svetu naj bodo točne in po možnosti potrjene od društev, kajti v teli zlobnih časih si lahko dovolj vsak nepoklicanec neumestno šalo, koji rezultat smeši samo naše zastopnike.

Po točnem poročilu tov. Šumerja se je oglašil k besedi tov. Volavšek, ki pazno motri z razsodnostjo vsa predavanja.

1. Priporočilo je istotako »Učit. tiskarno« že radi 10% popusta.

2. Šolska oblast res ne funkcionira dobro. Navedel je slučaj: Učiteljica ročnih del, ki je nastopila s 3. nov. ni prejela v zvezi njegovemu urganju nobene plače.

3. Čeki za sladkor so izostali. Še odgovora se ni dalo na tozadevna vprašanja.

4. Marsikdo bi daroval v rez. sklad, a položni ni! Zato naj jih društvo naroči.

Referat tov. Šumerja »Učiteljsko delo« se preloži na naslednje zborovanje, ki se bo vršilo dne 3. marca v Šmarju. Članarina znaša letos 90 Din. Društvo pristopi k čekovnemu uradu. Glede skupnega počitniškega izleta naj se objavi najprej načrt. O tem se bo informiral tov. Špan pri Mrovleju. Zato se je tozadevno obračati nanj. Voli se ponovno soglasno stari odbor, le odborniško mesto premešče Zupančičeve se izpopolni s tovarišico Leckerjevo.

+ ŠOŠTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE IMELO SVOJ OBČNI ZBOR dne 11. januarja v Velenju.

Poročila: Tov. predsednik poda poročilo o seji širjega sosveta. Članstvo odobrava kandidate za višji šol. svet in se strinja tudi z ostalimi sklepi širjega sosveta.

Tov. Okornova poroča o načrtu »Glavnega prosvetnega saveta«. Konstatira se, da je načrt glede predsedstva predvidenih odborov nejasen. Članstvo vztraja na rešitvi tega vprašanja v smislu učiteljskih zbornic, kakor jih vsebuje načrt osnovno šolskega zakona, ki je bil izdelan po naši organizaciji. Prepriča se stanovsko političnemu odseku pov. Ljubljana, da po možnosti uredi, da bo čim večje soglasje uredbe »Glavnega prosvetnega saveta« s stališčem naše organizacije.

Predavanje: Tov. Porekar je jako zanimivo predaval o telesni vzgoji ter je dal kot praktik dragocena navodila za uspešno telesno vzgojo v ljudski šoli. Konstatira se, da je ostala telovadba v ljudski šoli vsled tega na tako nizki stopnji, ker se starejši učiteljsvo na učiteljskih niti praktično niti teoretično za telovadni pouk usposobil. Reformna stremjenja se naj predvsem uveljavljajo na učiteljskih.

Blagajniško in tajniško poročilo se vzame na znanje. Društvo je šlo v letu 1922, 37 članov. Včlanjene so bile vse učne osebe, vstevši vrtarice in učiteljice ženskih ročnih del. — Zborovalo je štirikrat i. s. dvakrat v Šoštanju, enkrat v Velenju in enkrat v Škalah. — V blagajni je 1330.72 Din prebitka. Pregledala sta račune tov. Rozman in tov. Poheržnik ter jih našla v popolnem redu.

V odbor so se izvolili sledeči: predsednik Vinko Stopar, podpredsednik Martin Vrečko, tajnica Ernestina Vaupotova, blagajničarka Cilka Trobejeva; odborniki: Alojzij Trobelj, Franc Kranjc; namestniki: Agneza Kosarjeva, Gusta Jančičeva; rač. pregledovalca: Leopold Viher, N. Porekar.

Sklepi: 1. Ker se je prodalo blokov »Radovljskega uč. društva« za 110 Din, se doda iz društvene blagajne 40 Din tako, da se pošlje 150 Din »Učiteljskemu konviktu«.

2. Za leto 1923. se določa društvenina 120 Din. Članarina se plača v mesečnih obrokih po 10 Din, ki jih šolski voditelji odtegnejo od plače ter jih nakažejo mesečno po položnicah društvenemu blagajniku. — Od društvenine se nakaže od vsakega člana 10 Din Učit. domu v Mariboru, 5 Din rezervnemu skladu.

3. Na dopis Učit. doma v Mariboru se sklepe, da pristopi vse članstvo.

Slučajnosti. Vsemu učiteljsvu, posebno mlajšemu, se priporoča pristop k »Slov. šolski matici«.

Darujte 7% državno posojilo Učiteljskemu konviktu in Učiteljskemu domu!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu A. H. — St. p. M.: Porabim prihodnjič, za danes prejel prepozno. Hvala!

—lu Prevalje: Poslali ste nam napačen dopis, zamenjali ste kuverte. Dopis smo odposlali v Maribor.

—lu M. Z. v T.: Hvala za prispevek k »anketi o našem narodno-prosvetnem delu«! Za drugi dopis prosimo.

—lu J. L. v K.: Tiskarski skrat je spalil v zadnji listnici Vaše ime. Prva notica v listnici je namenjena vam. Pozdrav!

—lu M. P. — Š. v M. P. R.: Vaš dopis bi bolj spadal v kak leposloven list ali v listek kakkega dnevnika.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Stev. 62.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Vsled naročila višjega šolskega sveta z dne 18. januarja 1923. št. 338, razpisuje okrajni šolski svet nadučiteljsko službo na šestrazredni osnovni šoli v Brežicah v stalno namestitve.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti predpisanim službenim potom najkasneje do

dne 10. maca 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Brežice,
dne 1. februarja 1923.

RAZPIS.

Pokrajinska uprava za Slovenijo razpisuje 15 premij po 501.38 Din za uzorno oskrbovane šolske vrtove. Premije se bodo podelile tistim šolskim vrtnarjem, ki

bodo dokazali, da so upravljali in uporabljali šolski vrt v smislu tozadevnih predpsov in navodil višjega šolskega sveta.

Pravilno kolekovanim prošnjam je priložiti:

1. Načrt dotičnega šolskega vrta, iz katerega je razvidna njegova velikost in stanje z ozirom na:

- a) razdelitev in splošno uredbo;
- b) velikost drevesnice (število cepljenega sadnega drevja posameznih letnikov, divjakov itd.);
- c) zelenjadni del in kulture v njem;
- d) dekorativni del (cvetličarstvo);
- e) event druge naprave (gnojna greda, čebelnjak itd.).

2. Od okrajnega šolskega sveta potrjen izkaz o pouku iz kmetijstva, zlasti na iz praktičnega sadjarstva, zelenjadarstva, čebelarstva itd.

3. Obdelovalni načrt za leto 1923.

Prošnje je vlagati službenim potom na pokrajinsko upravo za Slovenijo oddelek za kmetijstvo v Ljubljani do 15. marca t. l.

PRAVKAR JE IZŠLO:

Ivan Matičič: NA KRVAVIH POLJANAH. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka. Založila »Učiteljska tiskarna. Elegantno vezana knjiga, s 25 slikami. Strani 270. Cena 32 Din.

Engelbert Gangl: DRUGA ČITANKA. Drugi del. (Drugo šolsko leto). Cena 14 Din vezani knjigi. Čitanka je izšla v drugem natisu.

Dr. Ivan Robida: DA STE MI ZDRAVI, DRAGI OTROCI! Deset poučnih povesti za zdravje naše šolske mladine. Spis je odlikoval s priznalo nagrado Zdravstveni odsek za Slovenijo. Izdal višji šolski svet. Založila Učiteljska tiskarna. Cena 3 Din.

Karel Wider: MOJE PRVO BERILO. Je v tisku v novem natisu, s kolor ranimi slikami.

NAROČAJTE V KNJIGARNI UČITEJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

STANOVANJE

nujno išče po Sloveniji upokojena učiteljica, Ljubljanka, ki je postavljena z marcem na cesto. Nagrado dobi, kdor sporoči o primernem stanovanju (s kuhinjo) na upravnistvo tega lista pod: P. W.

УЧИТЕЛСКА ТИСКАРА

у Љубљани, Франчишканска улица 6

има своју властиту Творницу школских писанака свију врста и рисанке (цртанке). Израђује и писанке за округло писање. Захтевајте ценике и узорке писанака! На захтев израђује за веће наруџбе и посебне насловне странице.

Учитељска тискара прима наруџбе за тискање књига, брошура и тисканица свију врста у српском или хрватском језику — ћирилицом и латиницом.

Цене ниске! Радња солидна!

Управо се тиска у српско-хрватском језику књига:

„Историја Срба, Хрвата и Словенаца“. Уџбеник за ученике народних школа. Одобрено одлуком госп. Министра Просвете О. Н. Бр. 45. 659.

Израдио: Јово П. Јовановић, шеф кабинета Министра Просвете.

Књига ће изаћи наскоро у наклади Учитељске тискарне у Љубљани.

Уведите у своје школе само писанке Учитељске тискарне, захтевајте у трговинама (дућанима) само оне ствари, које произвађају наша сталешка господарска подухала!

Школе имају 10% попуста — трговци по договору.

Наруџбе прима:

УЧИТЕЛСКА ТИСКАРА, ЉУБЉАНА, Франчишканска ул. 6.